

# گردشگری مذهبی، حرکت آهسته در ابتدای راه

استفاده از ظرفیت های گردشگری چیزی کمتر از ۱۰ درصد



محرم برگزار می شود و جمعیت زیادی نیز به تماشای این مراسم می آیند اما این مراسم آن طور که باید معرفی و شناسانده نشده است زیرا فقط جاجرمی ها که این مراسم را می شناسند در آن شرکت می کنند و حتی از شهرهای مختلف استان هم جمعیت کمی به تماشای این برنامه مذهبی می آیند.

«رنجبر» ادامه می دهد: این درحالی است که اگر این مراسم به خوبی تبلیغ و معرفی شود، گردشگران مذهبی بسیاری را به سمت این شهرستان می کشاند و همچنین وجود مقبره های مذهبی در این شهرستان مانند خواجه مهزیار هم می تواند علاقمندان به گردشگری مذهبی را به سوی جاجرم بکشاند. «زاهدی» یکی از شهروندان بجنورد هم بیان می کند: با توجه به این که آرامگاه امام زاده سید عباس(ع) در بجنورد قرار دارد و سالانه افراد زیادی از مسیر استان برای زیارت امام هشتم عبور می کنند، متولیان در استان می توانند با برنامه ریزی و نیز معرفی این شخصیت، باعث شوند که مسافران قبل و یا بعد از زیارت امام رضال(ع) در آرامگاه امام زاده سید عباس(ع) هم توقف کنند.

یکی از شهروندان نیز اظهارمی دارد: در این شهرستان هر سال مراسم مذهبی مختلفی برگزار می شود که طرفداران زیادی هم دارد که از جمله آن می توان مراسم شکرگزاری برداشت محصول را نام برد اما این مراسم را فقط مردم شیروان می شناسند و تعداد کمی از مردم دیگر شهرهای استان و آن گونه که باید برای معرفی این مراسم کاری نشده است.

«بهزادفر» ادامه می دهد: از این قبیل مراسم و آیین های مذهبی در شیروان زیاد برگزار می شود که به دلیل بی مهری ها خیلی از سوی متولیان به آن ها توجهی نشده است و با وجود این که مقبره های امام زاده های مختلفی در این شهرستان وجود دارد، اما شیروان در زمینه گردشگری مذهبی نه تنها توفیقی نداشته، بلکه در مورد آن کار هم نشده است.

عکس:خراسان شمالی

بارگاه امام زاده عباس بن موسی بن جعفر (ع)

#### اسعدی

گردشگری مذهبی از جمله پرونوق ترین گردشگری ها در زمان حاضر است. خراسان شمالی به اذعان کارشناسان و متولیان، مقصدی مناسب برای گردشگران مذهبی است و با وجود این که این استعداد بالقوه وجود دارد، اما تاکنون در این زمینه، فعالیت های مناسبی برای بهره برداری انجام نشده است.

■ **جاذبه مذهبی**

استفاده از ظرفیت های زیارتی یکی از راهکارهای جذب گردشگر است و در همین رابطه، یک کارشناس با تعریف گردشگری مذهبی می گوید: گردشگری مذهبی یکی از رایج ترین اشکال گردشگری در سراسر جهان است که ریشه در اعماق تاریخ دارد.

« زندی» می افزاید: جاذبه های مذهبی، زیارتگاه ها و اماکن مقدس هر ساله تعداد زیادی از گردشگران را به سوی خود جذب می کنند.تأسیسات اقامتی و پذیرایی این نوع از گردشگری مانند مسافرخانه ها و زائرسراها با توجه به بافت اجتماعی، فرهنگی و عقیدتی گردشگران و جامعه میزبان دارای ویژگی های خاص خود است که در هر کشوری از تنوع بسیار بالایی برخوردار است و نکته قابل توجه در این زمینه، این است که گردشگری مذهبی تنها شکل از اشکال گردشگری است که بر موانع آب و هوایی غلبه می کند.

وی اظهارمی دارد: هر یک از جاذبه های مذهبی می تواند دارای بعد محلی، منطقه ای، فرا منطقه ای، ملی و بین المللی باشد.

وی تصریح می کند: در یک تعریف کلی می توان گردشگری مذهبی را گونه ای از گردشگری دانست که شرکت کنندگان در آن دارای انگیزه های مذهبی هستند که از اماکن مقدس بازدید می کنند.

■ **ویژگی های سفرهای مذهبی**

وی می گوید: سفرهای مذهبی نیز همچون سایر سفرها دارای ویژگی هایی است که به عنوان مثال، گردشگری مذهبی دارای اثرات منفی زیست محیطی، فرهنگی- اجتماعی کمتری نسبت به سایر گونه های گردشگری است.

وی فصلی بودن سفرهای مذهبی و این که بسیاری از این گونه سفرها تنها در فصل های خاصی صورت می گیرد را یکی دیگر از ویژگی های گردشگری مذهبی ذکر و بیان می کند: تمامی افراد از هر طبقه اجتماعی می توانند دست به این گونه سفرها بزنند. به عبارت دیگر این گونه سفرها مختص طبقه خاصی از اجتماع نیست. تا جایی که در بسیاری از کشورهای در حال توسعه که گردشگری در مراحل ابتدایی خود به سر می برد، برای بسیاری از طبقات اجتماعی، گردشگری مذهبی تنها فرصت سفر به شمار می آید.

وی ادامه می دهد: همچنین این وضعیت در جوامع متوسط و میانی که طبقات متوسط آن از نظر مالی و از نظر اجتماعی توانایی سفرهای طولانی را ندارند بیشتر به چشم می خورد.

این کارشناس بیان می کند: بیشتر سفرهای مذهبی و زیارتی به صورت گروهی و جمعی و به شکل سازمان دهی شده صورت می گیرد و مراکز مذهبی و زیارتی، مکان هایی را برای دیدار و ارتباط مردم از فرهنگ ها و مناطق مختلف فراهم می کند.

به گفته «زندی»، تولید و فروش صنایع دستی قدیمی، طرح ها و تولیدات باستانی مناطق مختلف در مراکز مذهبی و زیارتی یکی دیگر از ویژگی های گردشگری مذهبی است که به معرفی صنایع دستی و درآمدزایی برای استان های هدف سفر نیز کمک بسیاری می کند.

گردشگری مذهبی دارای جنبه های سیاسی نیز هست به طوری که بسیاری از اماکن مذهبی متعاباً اماکن ملی نیز به شمار می آیند و برای برپایی جشن ها و آیین های ملی مورد استفاده قرار می گیرند.

■ **جاذبه هایی که دیده نشده است**

آداب و رسوم مذهبی در هر استان ویژگی هایی دارد و در خراسان شمالی نیز مراسمی مانند نخل گردانی هر سال در ماه محرم برگزار می شود. یکی از اهالی جاجرم در این رابطه می گوید: هر سال در این شهرستان مراسم نخل گردانی و علم گردانی در ایام

#### در خراسان شمالی قطب گردشگری نداریم اما در گردشگری مذهبی ، ظرفیت های بسیار خوبی داریم و با بی توجهی به آن ها ، به نوعی کفران نعمت کرده ایم

#### کانون های زیارتی

کارشناسی دیگر نیز می گوید: در خراسان شمالی مراسم مقدس و بقاع متبرکه بسیاری وجود دارند که برخی از آن ها در نقاط روستایی واقع شده است و مورد احترام ساکنان هستند.

این اماکن به مثابه کانون های زیارتی، در سطح محلی و ناحیه ای گردشگر(زائر)می پذیرند و در نتیجه به کمک این اماکن و با برنامه ریزی، سرمایه گذاری و ایجاد زیرساخت های لازم می توان باعث توسعه روستاها شد.

به عقیده وی، استفاده پهنه از توان های گردشگری روستایی، راهبرد مکمل توسعه روستایی در ابعاد گوناگون اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است و جاذبه های توریستی روستاها متکثر و فراوان هستند که یکی از آن ها جاذبه های فرهنگی و مذهبی است مانند مقبره های امام زاده ها، بقعه های زیارتی.

■ **ظرفیت فوق العاده**

در این رابطه، معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی می گوید: اساسا در موضوع گردشگری در استان مشکل داریم و در حالی که ظرفیت ها فوق العاده است استفاده از آن ها کمتر از ۱۰ درصد است.

«افروند» می افزاید: آیین های مذهبی و جشن های بسیاری در استان برگزار می شود که می توان با معرفی و استفاده از آن ها، گردشگری مذهبی را توسعه داد.وی تصریح می کند: استان ظرفیت های

وارد آن شود زیرا هم منابع اعتباری دارد و هم متولی فضاهای مذهبی است.

وی خاطر نشان می کند: ثبت میراث معنوی یا میراث ناملموس، یکی از کارهایی بود که اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری می توانست انجام دهد که در این رابطه، ۳۰ اثر را به ثبت رسانده است.

وی اظهارمی دارد: از اداره کل اوقاف و امور خیریه انتظار داریم آن بخش از ظرفیت های گردشگری را که به خودش مربوط می شود، انجام دهد و ما نیز تمام ظرفیت ها را با قوت پیگیری می کنیم.

■ **مجمع هم های زیارتی، تفریحی**

در همین رابطه، مدیر کل اوقاف و امور خیریه خراسان شمالی می گوید:خراسان شمالی استانی است که به حرم امام رتوف منتهی می شود و ما هم به بهانه این که گردشگری مذهبی را در استان گسترش دهیم و هم به بهانه این که زائران امام رضال(ع) به عنوان میهمان وارد استان ما می شوند، طرح میقات الرضال(ع) را برای بارگاه امام زاده هایی که در مسیر عبور زائران قرار دارند، تحت عنوان مجمع های زیارتی،تفریحی تعریف کردیم.

حجت الاسلام«سهرابی» می افزاید:در حال حاضر آماده سازی و رسیدگی به مرقد ۱۲ امام زاده ای را که در مسیر عبور مسافران و زائران امام رضال(ع) از چمن بید تا فاروج قرار دارد، در برنامه کاری خود قرار داده ایم و در بعضی از آن هاالاجیق و فضای استراحت و تأمین غذایی تعبیه کرده ایم و حتی در برخی از آن ها آشنیزخانه ساخته ایم که مسافران در آن جاراحت باشند.

وی خاطرنشان می کند: علاوه بر این ها در مرقد امام زاده ها کارهای فرهنگی برای خانواده ها و فرزندان آن ها نیز انجام می شود که می تواند به ماندگاری مسافران در خراسان شمالی کمک کند.وی به اقدامات انجام شده برای ساخت صحن و اطراف حرم امام زاده سید عباس(ع) هم اشاره می کند و می افزاید: البته در دستور کار داریم اما کارهای عمرانی مربوط به این بناها را با توجه به این که بودجه دولتی ندارند، یک جا نمی توان انجام داد و با توجه به درآمد آن ها باید کار را پیش برد.حجت الاسلام «سهرابی» تصریح می کند: هر همین اساس فاز داخل حرم امام زاده نظیر آیینه کاری، کتیبه، در و فضاهای داخل محراب ساخته شده و فضای بیرون هم در حال انجام است.

وی می گوید: نمایشگاه کتاب نیز در کنار حرم ساخته شده و آماده بهره برداری است که جلوه زیبایی به فضا می دهد و از طرفی نیز آیین های مذهبی و فرهنگی که در این مکان برگزار می شود، به جذب گردشگران مذهبی در آن کمک می کند.حجت الاسلام «سهرابی» اما تأکید می کند: اقدامات فرهنگی را نمی شود به یک باره و آن گونه که انتظار هست انجام داد بلکه باید پواش پواش فرهنگ سازی و کار انجام شود.

■ **انتظار تا کی؟**

با توجه به ظرفیت ها و موقعیت هایی که خراسان شمالی در زمینه برخورداری از اماکن متبرکه و مرقد امام زاده ها دار و از دیگر سو با توجه به همجواری این استان با خراسان رضوی که بارگاه امام مهربانی ها در آن واقع و قطب گردشگری زیارت است و سالانه بیش از ۲۰ میلیون زائر و مسافر از استان ما عبور می کنند و نیز با توجه به این که گردشگری مذهبی می تواند در ماندگاری مسافران در استان اثر گذار باشد، باید دید که متولیان در خراسان شمالی، چه زمانی آن طور که باید و شاید از این ظرفیت ها برای توسعه گردشگری مذهبی در استان استفاده خواهند کرد؟

#### افشره

خراسان شمالی با توجه به این که در مسیر حرم امام مهربانی ها قرار دارد و سالانه میلیون ها مسافر و زائر از این استان عبور می کنند تا به زیارت بارگاه ملکوتی ضامن آهو بروند و از دیگر سو، با توجه به این که بارگاه های امام زاده ها، مساجد و بقعه های متبرکه زیادی در مسیر عبور این زائران و مسافران دارد، می تواند در زمینه گردشگری مذهبی، اقدامات بسیاری انجام دهد و این در حالی است که هنوز اقدامات شایسته ای در این زمینه در استان انجام نشده است

#### یادداشت

#### فرصت سازی کنیم

**گروه گزارش** - رایزن بازرگانی پاکستان در سفری که حدود ۳ ماه گذشته به خراسان شمالی داشت از ورود چندین هزار زائر پاکستانی به مشهد خبر داد و در جلسه ای با مسئولان استان هم بر این موضوع تأکید کرد که اگر مسئولان گردشگری استان بخواهند، با ایجاد کانال ارتباطی می توانند مسافران پاکستانی را به میقات الرضا (ع) راهنمایی کنند تا از بارگاه امام زاده سید عباس(ع) و در کنار آن از جاذبه های گردشگری این استان دیدن کنند؛ امری که اگر به آن پرداخته و این کانال ارتباطی ایجاد شود تأثیر خوبی بر رونق اقتصادی استان خواهد داشت.

البته او تأکید می کرد که برای پر کردن روزهایی که این زائران در مشهد حضور دارند برنامه ریزی های مختلفی انجام شده است، اما چون هدف زیارت است می توان دیدار از امام زاده سید عباس(ع) را هم در برنامه های پاکستانی ها قرار داد و چون فاصله تا بجنورد زیاد نیست همان طور که این زائران از نیشابور شهر فیروزه دیدن می کنند از بجنورد هم دیدن خواهند کرد تا علاوه بر حظ معنوی با دیدن جاذبه های گردشگری حظ بصری هم عایدشان شود و با یک تیر دو نشان بزنند.

۳ ماه از دیدار این رایزنان از استان می گذرد، اما این موضوع را که برای عملیاتی کردن این پیشنهاد چه اقدامی شده است مسئولان باید پاسخ دهند.

اگر چه طرح جامع امام زاده سید عباس (ع) تاتمام است، اما بهره برداری از شبستان آن که به زیبایی ساخته شده امتیاز خوبی برای گردشگری زیارت در مرکز استان است.

از سویی در این استان امام زاده هایی در شهرستان های مختلف قرار دارد که حتی برای خود مردم استان هم ناشناخته اند. اگر نگاهی به جاذبه های گردشگری خراسان شمالی داشته باشیم و آن ها را با دیگر استان ها مقایسه کنیم، چیزی کم نداریم. جاذبه های طبیعی،حیات وحش منحصر به فرد و طبیعت زیبای استان فرصت های بکری است که بهره برداری مناسبی از آن ها نمی شود این در حالی است که در بعضی از استان ها که از ما نه غنی ترند و نه بزرگ تر از جاذبه هایی این گونه استفاده های بسیاری شده است.

چه خوب است که در این جا هم تجربه استان های دیگر دیده شود و از آن ها بهره ببریم و فرصت سازی کنیم.

#### گفت و گو

### نبود مدیریت یکپار چه برای اجرای طرح میقات الرضا(ع)

**گروه گزارش**- برای اجرای طرح میقات الرضال(ع) مشکلی در اختیار نمی بینم و مشکل در نبود مدیریت یکپارچه است. سرپرست سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان شمالی با بیان این مطلب به خبرنگار ما گفت: اگر مدیریت هماهنگ با دستگاه های متولی، وجود داشته باشد، می توانیم کارها را با سرعت به پیش ببریم. «مجید پورعیسی» افزود: ساماندهی فضاهای مذهبی در خراسان شمالی، روندی لاک پشتی دارد.

وی افزود: به اداره کل اوقاف و امور خیریه گفته بودیم با فرمانداران شهرستان ها هماهنگ کنند تا برای مرقد امام زاده هایی که در مسیر راه مسافران قرار دارند، اعتبار بگذاریم و همه دستگاه های متولی امر از گردشگری گرفته تا آبفا و راه روستایی در آن ها سرمایه گذاری کنند.

وی خاطرنشان کرد: برخی متولیان فرهنگی را ما به زور وارد گود می کنیم و اصلا خودشان نمی خواهند از طریق اقدامات فرهنگی درآمدی داشته باشند و نگاه ناید ها به امور فرهنگی، نگاه هایی نوباشد.

«پورعیسی» اظهارداشت: با همه این ها ما از استان هایی که اجرای طرح میقات الرضال(ع) را شروع کرده اند، جلوتر هستیم مثلاً بنا کار را در شهر زیارت شیروان آغاز کرده ایم و بنا بود پس از مشخص شدن تکلیف زمین، اسمال ۵۰۰ میلیون تومان به آن اعتبار بدهیم اما بحث کاربری زمین طولانی شد و نتوانستیم کاری انجام دهیم.

### با صفحه ورزش همراه باشید

صفحه ورزش را می توانید ۳ روز در هفته در روزنامه خراسان شمالی بخوانید.

همچنین می توانید درد دل ها، مطالب علمی، نظرات، انتقادات و پیشنهادهای خود را در مورد اوضاع ورزش استان و صفحه ورزش از طریق شماره تلفن های دفتر روزنامه خراسان شمالی و یا ایمیل shomalnews@gmail.com با عنوان «صفحه ورزش» ارسال کنید.

